

Boekverslag Voor een verloren soldaat (Rudi van Dantzig)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Beschrijvingsopdracht:

Motivatie:

Ik heb voor dit boek gekozen, omdat dit boek in het werkboek van Laagland werd aangeraden bij deze opdracht. Ik heb ook voor dit boek gekozen, omdat ik het er wel leuk uit vond zien. En omdat ik het verhaal op de achterkant had gelezen en dat leek me wel leuk.

Korte samenvatting van de inhoud:

Het boek gaat over een jongetje, dat in de oorlog in Amsterdam woont. Wanneer de oorlog uitbreekt en er langzaam geen voedsel meer is in de stad, brengt zijn vader hem naar een vrachtauto die hem naar Friesland zal brengen.

Samen met Jan, een jongen uit zijn straat, en nog veel meer kinderen wordt hij naar Friesland gebracht.

In het begin van zijn tijd in Friesland voelt Jeroen zich erg alleen en wordt verliefd op Jan.

Deze liefde gaat langzaam over, omdat hij vervalt in de gewoonten van alledag.

Dan ontmoet Jeroen bij de bevrijding een Amerikaanse soldaat. De soldaat lokt hem met kauwgom en geeft Jeroen het gevoel dat hij bijzonder is.

Jeroen voelt zich verward, omdat hij aan de ene kant graag bij de soldaat wil zijn, maar aan de andere kant, het niet prettig vindt dat de soldaat hem seksueel misbruikt.

De soldaat vertrekt zonder afscheid te nemen en dit doet Jeroen veel verdriet. Dan komt zijn moeder hem ophalen, hij wil eerst niet mee, maar gaat uiteindelijk toch.

Eenmaal terug in Amsterdam start hij een zoektocht, maar hij vindt de soldaat niet meer terug.

Uitgewerkte persoonlijke reactie:

Onderwerp:

De onderwerpen van dit boek zijn oorlog, seksualiteit en homoseksualiteit. Ook draait het in het boek om het geloof en om het opgroeien van een kind naar een man.

Het onderwerp sprak me wel aan, omdat de combinatie van oorlog en seksualiteit mij niet bekend was. Ik had nog nooit zo'n soort verhaal gelezen.

Ik had vooraf wel verwachtingen over het onderwerp, omdat ik de achterkant van het boek had gelezen. Deze verwachtingen zijn ook wel uitgekomen. De stukken met de soldaat en het verloop van de tijd in Friesland van Jeroen.

Maar ik had niet verwacht dat de gevoelens zo belangrijk zouden zijn en dat sommige momenten of belevenissen zo intiem zouden worden verteld. Het is soms net of je er zelf bij zit, terwijl ik iets dergelijks nog nooit heb meegemaakt.

Ik vind dat de schrijver het onderwerp heel erg goed uitwerkt, omdat sommige stukken heel intiem en geheimzinnig zijn door de manier van schrijven.

De visie van het boek is dat de oorlog voor iedereen heel erg is en dat er vreselijke dingen zijn gedaan door de bevrijders. Het boek zegt ook dat de daden van de soldaat maar heel gewoon waren. Hier ben ik het niet mee eens. Ik denk dat het vrij weinig voor komt en dat het zeker niet normaal is.

Ik heb nog nooit een boek gelezen of een film gezien dat met dit onderwerp te maken had.

Gebeurtenissen:

De belangrijkste gebeurtenissen in het boek vind ik het moment waarop Jeroen naar Friesland moet. Dit moment wordt heel uitvoerig besproken. Zijn gevoelens worden heel erg goed uitgewerkt.

Andere belangrijke momenten vind ik de momenten waarop de soldaat Jeroen misbruikt. Ook in deze stukken worden de gevoelens van Jeroen heel erg uitgewerkt en beschrijft de schrijver precies alle gedachten van Jeroen.

De gevoelens van de personages spelen een heel belangrijke rol en ik vond dat heel erg mooi aan het boek. Omdat de onderwerpen toch heel gevoelig zijn en daarom ook vaak de gedachten en de gevoelens van de personages een rol spelen.

Ik vind dat de gebeurtenissen een goede samenhang vertonen, alle gebeurtenissen volgen heel logisch op elkaar. Maar soms snap ik niet goed waarom Jeroen bepaalde dingen met zich laat doen, terwijl hij het niet leuk vindt. Hij zoekt de soldaat en dus de angstige momenten steeds zelf op.

Ik vond de gebeurtenissen geloofwaardig en ontroerend. Alles wordt zo natuurlijk beschreven dat het heel normaal overkomt, maar omdat ik weet dat het niet normaal is wat er met Jeroen gebeurd is het ook heel ontroerend.

Boekverslag Voor een verloren soldaat (Rudi van Dantzig)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

De gebeurtenis die de meeste indruk heeft gemaakt op mij was het moment waarop de soldaat Jeroen meeneemt naar een afgelegen hutje in het bos. Jeroen is daar zo bang en wil echt niet met de soldaat naar bed. Maar toch laat hij het toe, omdat de soldaat graag wil. Dit vind ik heel onbegrijpelijk en heel zielig voor Jeroen. Soms moet je in het boek zelf verbanden leggen, dit komt vooral door alle gevoelens in het boek. De meeste gebeurtenissen worden verteld aan de hand van gevoelens.

Personages:

Ik vind de hoofdpersoon geen held, omdat hij zich laat misbruiken tegen zijn wil in en geen “nee” durft te zeggen.

Je leert in het boek de hoofdpersoon wel heel goed kennen Ik vind dit ook heel erg mooi in het boek, omdat je zo iemand heel goed leert kennen en ook beter begrijpt waarom hij sommige dingen doet. Het past heel goed bij het verhaal.

Ik vind de personages heel erg goed beschreven in het verhaal. Vooral omdat de gevoelens zo duidelijk worden uitgelegd.

Ik kan me niet goed plaatsen in de personages, omdat ik niet in een oorlog heb geleefd en de angst niet kent. En ik ben nog nooit seksueel misbruikt. Dus is het vrij moeilijk om me hierin in te leven. Ik vind het niet zo'n groot probleem dat ik me niet kan inleven, omdat ik het verhaal goed kan begrijpen. De gevoelens liggen er zo duidelijk bovenop dat je toch wel voelt wat de hoofdpersoon voelt.

Ik vind de hele familie die Jeroen opvangt heel sympathiek, omdat zij zonder al te veel na te denken zomaar een vreemde in huis halen. Jeroen vind ik af en toe sympathiek. Soms snap ik niet zo goed waarom hij dingen wel of niet doet en dan vind ik hem nogal stom.

De soldaat vind ik helemaal niet sympathiek, want ik vind het niet goed wat hij doet met Jeroen.

Ik vind de beslissingen van Jeroen niet altijd aanvaardbaar. Soms doet hij hele stomme dingen. Hij gaat bijvoorbeeld steeds terug naar de soldaat terwijl hij weet dat hij het daar niet prettig heeft.

Ik weet eigenlijk helemaal niet hoe ik op zo'n situatie zou reageren. Ik denk dat ik me wel zou verzetten. Ik zou niet alles op me af laten komen zoals Jeroen doet.

Opbouw:

Ik vind het verhaal niet ingewikkeld van bouw, omdat alles goed wordt uitgelegd. Het verhaal wordt in chronologische volgorde verteld.

Ik vind het verhaal niet spannend, omdat het niet echt verrassend is. Het onderwerp is ook niet echt spannend. Af en toe is het verhaal spannender door de gevoelens van Jeroen, maar dat is niet echt opvallend aan het verhaal.

Er zitten weinig flashbacks in het verhaal. Ik vind dat wel prettig, omdat heel het verhaal zo chronologisch is en dus heel gemakkelijk te lezen en gemakkelijk te begrijpen.

De opbouw van het verhaal past ook wel goed bij het onderwerp. Het verhaal is niet spannend en er wordt niet teruggekeken. Dit omschrijft ook de situatie van Jeroen, als hij terugkijkt wordt hij verdrietig en vooruit kijken kan hij ook niet, omdat hij de toekomst niet weet. Daarom laat hij alles maar zoals het is, zo is het verhaal ook geschreven.

Je ziet het verhaal niet vanuit één personage. Alles gebeurt gewoon om je heen alsof je staat te kijken. Soms zit je wel heel erg in het hoofd van Jeroen. Je kunt dan al zijn gedachten letterlijk lezen.

Ik vind dat wel mooi aan het verhaal, vooral de gevoelens. Maar doordat je niet echt in het verhaal zit wordt het verhaal wel een beetje saai.

Je blijft aan het slot met weinig vragen zitten. Natuurlijk wel met de vragen hoe Jeroen de rest van zijn leven overleefd en zijn belevenissen met de soldaat zal verwerken. Ik vind dit niet onprettig aan het verhaal, omdat het cirkeltje wel rond is.

Het boek heeft me eigenlijk niet echt geboeid, omdat ik het erg langdradig vond en het boek wilde maar niet opschieten. Het bleef steeds in hetzelfde tempo doorsluimeren.

Taalgebruik:

Ik vind het taalgebruik niet moeilijk in het boek. Soms is de Friese taal verwarrend, maar daar kom je altijd toch wel uit.

De verhouding tussen dialoog en monoloog vind ik goed. Dit maakt het verhaal nog een beetje afwisselend. Je kunt zo mooi het verschil tussen Jeroen's gedachten (monoloog) en de gesprekken die Jeroen voert en alles wat Jeroen meemaakt (dialoog) onderscheiden.

De tekst heeft geen problemen opgeleverd met betrekking tot het duistere taalgebruik.

Boekverslag Voor een verloren soldaat (Rudi van Dantzig)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Ik vind het taalgebruik wel passen bij de personages. De Friezen praten Fries en de stadse mensen niet. Zo kun je de verschillen goed zien tussen de verschillende personages.

Er zijn me geen bijzonderheden of eigenaardigheden opgevallen aan de tekst.

Eindoordeel:

Ik vond het boek best leuk om te lezen, maar ik vond het soms wel langdradig en saai.

Het onderwerp had ik niet echt verwacht en daarom werd het verhaal nog iets leuker. Er wordt zo vrij over dit onderwerp gesproken dat het heel normaal lijkt, en dat vind ik niet zo. Maar door de manier van vertellen kun je wel goed begrijpen wat iemand meemaakt.

Ik vond het jammer dat er zo weinig vaart zat in het verhaal. Het was een beetje langdradig. En je zat echt met je lip op het verhaal, wat op zich ook wel weer mooi is. Maar je maakt alles zo langzaam mee, dat het soms moeilijk was om een beetje vlot door te lezen. Dit vond ik erg jammer aan het boek.

Verdiepingsopdracht:

Verwachtingen:

Voordat ik het boek ging lezen dacht ik dat het boek vooral zou gaan over de oorlog en het overleven daarvan. Maar het verhaal ging vooral over de gevoelens van de hoofdpersoon, het opgroeien en het verliefd worden op mannen. Dit was heel anders dan ik had verwacht.

Opbouw:

In het verhaal zit veel samenhang, omdat alle gebeurtenissen duidelijk volgen op elkaar. Het ene is een gevolg van een vorige gebeurtenis. Jeroen moet naar Friesland, omdat het oorlog is en er in de stad geen eten meer is.

Jeroen komt bij een boer terecht, omdat zij nog wel eten hebben. Jeroen wordt verliefd op Jan, omdat hij eenzaam is en graag iemand om zich heen heeft. Zo hebben alle gebeurtenissen met elkaar te maken.

Er is maar één verhaallijn in het boek. Alle gebeurtenissen hebben te maken met Jeroen en bij al deze gebeurtenissen is Jeroen ook aanwezig. Je leest de gevoelens die Jeroen heeft bij een bepaalde ervaring.

Het verhaal begint midden in een gebeurtenis. Jeroen is zijn koffers aan het pakken om naar Friesland te gaan. Er is dus van tevoren al iets gebeurd en na deze gebeurtenis zal het verhaal, Jeroen's leven, weer verder gaan.

Het verhaal heeft een cyclische opbouw, omdat het verhaal begint in Amsterdam. Jeroen verlaat Amsterdam en leeft een aantal maanden in Friesland. Aan het einde van het verhaal is hij weer terug in Amsterdam.

De functie van deze manieren van vertellen is dat je heel dicht bij het verhaal staat. Je maakt echt mee wat Jeroen meemaakt.

Vertelsituatie:

De vertelsituatie is een alwetende vertelsituatie. Je kijkt als het ware bovenop het verhaal.

Soms is het verhaal ook bekeken vanuit één persoon. Je kunt dan de gevoelens van Jeroen letterlijk lezen, maar het grootste gedeelte van het boek is er een alwetende vertelsituatie.

De vertelsituatie is betrouwbaar, omdat je heel dicht bij het verhaal staat, je kunt alle gebeurtenissen lezen. Daarom is het verhaal ook goed te volgen.

Als je de gevoelens van Jeroen kunt lezen, dus de persoonlijke vertelsituatie, dan is het verhaal zelfs heel erg betrouwbaar. Je maakt een beetje mee wat Jeroen meemaakt en dit is dus de werkelijkheid van het boek.

De functie van de vertelsituatie is dat je meer betrokken raakt bij het onderwerp en dat je dichter bij het verhaal en bij het onderwerp staat.

De functie van het verhaal werkt ook wel goed, hij is dus effectief. Je komt dicht bij het verhaal te staan en maakt alles van dichtbij mee.

Secundaire literatuur:

Ik heb gekozen om me bij dit boek meer te verdiepen in het perspectief van het boek. Omdat ik vond dat er vooral een alwetende vertelsituatie was met af en toe een persoonlijke vertelsituatie. Maar in de secundaire literatuur wordt beschreven dat het boek vooral bestaat uit een persoonlijke vertelsituatie. En dat dit ook heel goed past bij het verhaal omdat het autobiografisch is. Ik wil dit daarom wat nader bekijken en er wat beter over nadenken.

Toegevoegde secundaire literatuur zie volgende pagina.

Piet Kralt en Bert Peene, Lijstwerk: uittreksels en besprekingen, Laren 1990. Reeks: Walva-boek.

Boekverslag Voor een verloren soldaat (Rudi van Dantzig)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Samenvatting:

Het verhaal wordt gezien vanuit één persoon, dit is ook meteen de hoofdpersoon. Omdat het verhaal autobiografisch is, past dit heel goed bij het verhaal. Je komt zo ook meteen heel dicht bij het verhaal te staan.

Het verhaal wordt verteld in de tegenwoordige tijd, er wordt dus met de gebeurtenissen mee verteld. Dit maakt dat de lezer ook niet weet hoe de dingen zullen aflopen.

De gebeurtenissen maakt de lezer mee door de ogen van de hoofdpersoon die ook meteen deze gebeurtenissen meemaakt. En ook de andere personages leer je kennen door de ogen van de hoofdpersoon.

Alle dingen die je ziet door de ogen van de hoofdpersoon worden vooral voorgeschoteld als gevoelens. Je leest niet direct de gebeurtenissen, maar datgene wat de hoofdpersoon denkt tijdens de gebeurtenis.

Vergelijking:

Ik had aangegeven dat de vertelsituatie vooral alwetend was en veel minder persoonlijk. Maar de secundaire literatuur zegt dat de vertelsituatie alleen persoonlijk is.

Ik heb ook niet doorgehad dat alle gebeurtenissen in de tegenwoordige tijd stonden. De meeste wel, maar niet allemaal.

Ik wist ook niet dat het verhaal autobiografisch is, maar nu ik dit weet, vind ik de persoonlijke vertelsituatie ook wel beter passen. Omdat je nu zelf net zo dicht bij het verhaal staat als de schrijver. Hij heeft dit alles namelijk zelf meegemaakt.

Het onderwerp vind ik ook heel geschikt voor een persoonlijke vertelsituatie, omdat het toch iets is wat je niet iedere dag meemaakt en waar je zomaar over praat. Het onderwerp krijgt een geheimzinniger tintje.

Overtuiging en bruikbaarheid:

Ik vind de secundaire literatuur heel overtuigend, omdat alles heel goed is uitgelegd. Alles is heel duidelijk en nu achteraf gezien klopt het ook allemaal wel.

Ik had het boek wel begrepen, maar bepaalde diepe perspectieven had ik er niet uitgehaald. Dit is bij de secundaire literatuur wel uitgelegd. En als ik er nu over nadenk klopt dit allemaal wel. Daarom vind ik het heel overtuigend van de secundaire literatuur, omdat ik weet dat het klopt en dat ik het kan controleren.

Ik vond de secundaire literatuur heel bruikbaar, omdat ik zo toch nog dingen te weten kwam die ik zelf niet uit het boek had gehaald. En omdat de secundaire literatuur zo goed uitlegt, snap ik nu ook wat de beweegredenen van Jeroen zijn. Ik kan hem en zijn gedachten nu beter volgen.

Evaluatie:

Beargumenteerde eindoordeel:

Mijn eindoordeel is niet zoveel verandert na het maken van de verdiepingsopdracht. Ik kan nu alleen beter begrijpen waarom het verhaal soms zo langdradig is en je met één personage zo meeleeft. Ik vind dat ook wel mooi aan het boek, achteraf gezien. Maar toen ik het boek las had ik niet door dat het autobiografisch was en vond ik de manier van schrijven dus vooral heel saai.

Ik vond het op zich wel een leuk boek om te lezen, al zal ik het niet aanraden aan iemand. Ik vond het leuk, omdat het over een onderwerp gaat waarover je niet vaak iets leest. Ook de combinatie van oorlog en seksualiteit vond ik heel bijzonder, omdat je deze combinatie eigenlijk niet verwacht.

Ik zou het boek niet aan iemand aanraden, omdat ik het saai vond. De manier van vertellen is te saai. En het verhaal loopt niet lekker vlot door, zodat je makkelijk kunt lezen.

Veranderde mening:

Mijn mening dat het boek niet leuk is om te lezen is niet veranderd. Omdat ik het toch belangrijk vind wat je op het moment van lezen denkt. Ik had pas naderhand door dat deze manier van vertellen werd gebruikt, omdat het autobiografisch is. Maar tijdens het lezen vond ik het erg saai.

Ik snap nu beter waarom sommige situaties in het boek zo worden beschreven. Maar mijn echte mening over het boek is niet veranderd.

Uitvoering:

Ik ben tevreden met het verslag, omdat ik vind dat ik goed mijn mening heb gegeven en alle gegevens uit het boek goed heb uitgelegd.

Ik vond het lezen van het boek niet moeilijk, omdat er geen moeilijk taalgebruik was. Maar ik vond het wel

Boekverslag Voor een verloren soldaat (Rudi van Dantzig)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

---

moeilijk om soms mijn aandacht bij het boek te houden. Doordat het boek vrij saai was kon ik me moeilijk concentreren op het boek.

Ik vond het begin van de verdiepingsopdracht niet moeilijk. Maar het tweede gedeelte, dat over de secundaire literatuur ging, vond ik wel moeilijk. Ik had nog nooit met secundaire literatuur gewerkt en vond het moeilijk iets dat geschikt was te vinden. Daarna moest ik het ook gebruiken voor mijn verslag en dat vond ik ook lastig.

Ik bezat wel voldoende kennis om alle opdrachten te maken. Af en toe moest ik in het informatieboek een precieze definitie opzoeken, omdat ik het niet meer precies wist. Maar de meeste dingen gingen me goed af.

De volgende keer wacht ik minder lang met het verslag maken, nadat ik het boek heb gelezen. Omdat ik het moeilijk vond me alles te herinneren over het boek. En omdat ik het lastig vond dat ik alles op het laatste moment moest doen. De volgende keer wil ik er meer tijd aan besteden en rustiger werken.